

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citirea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Bălți din 14 iulie 2021, declarat de avocata Angela Procopciuc și inculpatul

*Scorpan Ion XXXXX, născut la
XXXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX,
cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 12.01.2017 - 18.12.2018,
instanța de apel: 08.02.2019 - 14.08.2021,
instanța de recurs: 13.10.2021 - 17.11.2021.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul Penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia din 18 decembrie 2018, Scorpan Ion a fost condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. d) Cod penal, la amendă în mărime de 850 unități convenționale, ce constituie 17.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare pe un termen de 1 an.

Prin aceiași sentință, Rotaru Tudor a fost achitat pe art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, însă în privința acestuia hotărârile judecătorești nu sunt contestate.

Scorpan Ion a fost obligat să restituie bunul material - 14 grinzi din metal cu masa totală de 7520 kg, s-au contravaloarea lor în sumă de 12.720 lei, dacă bunul material nu există în natură.

2. Instanța de fond a constatat că, Rotaru T. a fost pus sub învinuire pentru faptul că având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin escrocherie, fiind fondatorul SC „Agrosalvia” SRL și acționând de comun acord cu administratorul SC „Agrosalvia” SRL, Scorpan I. în perioada de timp de la 05.06.2015 până în luna ianuarie 2016, l-a dus în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase și a avut o înțelegere verbală cu Paduca M., a primit la depozitare pe teritoriul SRL „Agrosalvia” s. Nicoreni, metal uzat profilat dublu „T”, cu masa de 7520 kg, cu prețul de 12.720 lei, care îi aparținea lui Paduca M. și pe care a refuzat de a-l returna proprietarului, invocând

că nu-l cunoaște pe ultimul și că metalul aparține SRL „Agrosalvia”, cauzând astfel părții vătămate o daună materială considerabilă în valoare de 12.720 lei.

Acțiunile lui Rotaru T. în cadrul urmăririi penale au fost calificate în baza: art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, săvârșită de două persoane.

Scorpan I., a fost pus sub învinuire pentru faptul că, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin escrocherie, activând în calitate de administrator al SC „Agrosalvia” SRL, acționând de comun acord cu Rotaru T., fondatorul SC „Agrosalvia” SRL, în perioada de timp de la 05.06.2015 până în luna ianuarie 2016, Rotaru T. a avut o înțelegere verbală cu Paduca M. și a primit la depozitare pe teritoriul SRL „Agrosalvia” s. Nicoreni, metal uzat profilat dublu ”T”, cu masa de 7520 kg, cu prețul de 12.720 lei, care îi aparținea lui Paduca M., l-a dus în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, și pe care a refuzat de a-l returna proprietarului, invocând că nu-l cunoaște pe ultimul și că metalul aparține SRL „Agrosalvia”, cauzându-i astfel părții vătămate o daună materială considerabilă în valoare de 12.720 lei.

Acțiunile lui Scorpan I. în cadrul urmăririi penale au fost calificate în baza art. 190 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, săvârșită de două persoane, cu folosirea situației de serviciu.

Instanța de a reținut că, în ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că în fapt:

Scorpan I., având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin escrocherie, activând în calitate de administrator al SC „Agrosalvia” SRL, a avut o înțelegere verbală cu Paduca M. și a primit, a depozitare pe teritoriul SRL „Agrosalvia” s. Nicoreni, metal uzat profilat dublu ”T”, cu masa de 7520 kg, cu prețul de 12.720 lei, care îi aparținea lui Paduca M., l-a dus în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, și pe care a refuzat de a-l returna proprietarului, invocând că nu-l cunoaște pe ultimul și că metalul aparține SRL „Agrosalvia” cauzându-i astfel părții vătămate o daună materială considerabilă în valoare de 12.720 lei.

Ori, prin cumulul probelor, examinate în ședința de judecată, vinovăția inculpatului Rotaru T. nu și-a găsit confirmare în ședința de judecată, în acțiunile lui lipsind elementele componente de infracțiune prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Totodată, vinovăția inculpatului Scorpan I. și-a găsit confirmare deplină în ședința de judecată prin probele examinate:

escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca

mincinoasă, a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul doi sau viclean care a produs daune considerabile, cu folosirea situație de serviciu, infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu excluderea semnelui calificativ lit. d) - săvârșit de două persoane, ținând cont de lipsa probelor care confirmă vinovăția inculpatului Rotaru T.

3. Procurorul în Procuratura raionului Drochia, Robu Victoria a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Rotaru T. să fie condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, la amendă în sumă de 1000 unități convenționale, ce constituie 20.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare pe un termen de 3 ani.

Scorpan I. să fie condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, la amendă în sumă de 1000 unități convenționale, ce constituie 20.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare pe un termen de 3 ani.

Admiterea acțiunii civile înaintate, cu restituirea a 14 grinzi din metal părții vătămate Paduca M.

Apelanta a invocat că, instanța de judecată nu a stabilit corect starea de fapt și a conchis că inculpatul Scorpan I. a comis infracțiunea de escrocherie fără participația inculpatului Rotaru T., fapta de escrocherie nefiind comisă de Rotaru T.

Această concluzie este greșită, deoarece din declarațiile părții vătămate Paduca M. rezultă că el a discutat cu inculpatul Rotaru T. în or. Edineți despre grinzile din metal și că inculpatul Rotaru T. l-a asigurat că poate să-i acorde spațiul pentru păstrare temporară a bunurilor sale, fiind proprietar al SRL „Agrosalvia”, din s. Nicoreni.

3.1. Avocata Procopciuc Angela și inculpatul Scorpan I., la fel au declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultimul să fie achitat, din motivul lipsei în acțiunile lui a componente de infracțiune.

Apelanții au invocat că, din start și până la noile modificări ale art. 190 Cod penal (din 26.07.2018), nu s-a adeverit faptul dobândirii ilicite, ori, Scorpan I. nu a dobândit ilicit prin însușire, delapidare, furt, jaf, tâlhărie, sau altă formă ilegală de însușire. Reieșind din declarațiile victimei rezultă că acestea au fost transmise benevol spre păstrare pe un termen nedeterminat, termen care nu a fost stabilit nici de organul de urmărire penală.

Totodată, posesia legală (cu acordul pretinsului proprietar), nu constituie o dobândire ilegală, refuzul de a le restitui în cazul constatării acestui refuz constituie exercitarea unui drept arbitrar de a le reține până când proprietarul nu despăgubește depozitarul cu plata chiriei (depozitarii) respective, comportamentul dolosiv și viclean - nici nefiind constat.

3.2. A declarat apel și partea vătămată Paduca Mihail, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpații să fie condamnați în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de câte 850 unități convenționale pentru fiecare, cu admiterea integrală a acțiunii civile, cu obligarea inculpaților, în mod solidar, să restituie bunul material - 14 grinzi de metal greutate 7520 kg, sau contravaloarea lor de 56.000 lei, dacă bunul material nu există în natură în urma infracțiunii de înstrăinare a corpului delict, precum și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 2100 lei, pentru deplasare la ședințele de judecată din or. Edineți, la Judecătoria Drochia, și a prejudiciului moral în sumă de 10.000 lei.

Apelantul a invocat că, instanța nu a luat în considerație faptul că inculpatul Rotari T. este complice în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Prin acțiunile criminale ale inculpaților, i-au fost aduse pierderi considerabil.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 iulie 2021, *pronunțată integral la 26 august 2021*, apelurile au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Rotaru Tudor pe art. 190 alin. (2) lit. d) Cod penal, a fost încetat, în legătură cu intervenirea decesului inculpatului.

Scorpan Ion a fost condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, la amendă în mărime de 850 unități convenționale, ce constituie 17.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare pe un termen de 1 an, în redacția Legii până la 17.08.2018.

De la Scorpan Ion s-a încasat în beneficiul părții vătămate Paduca Mihail prejudiciul moral în mărime de 5000 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 3500 lei

S-a dispus restituirea lui Paduca Mihail a 14 grinzi de metal, cu greutatea de 7520 kg.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Paduca Mihail în latura ce ține de deplasarea la ședințele judiciare și tăierea metalului, a fost admisă în principiu, urmând să se expună instanța civilă.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că, conform certificatului seria XXXXX eliberat la 22.12.2020 de SSC Bălți, inculpatul Rotaru T. a decedat la 29.11.2020.

Totodată, în urma audierii părților, cercetării suplimentare a probelor, s-a confirmat vinovăția inculpatului Scorpan I. de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. b), d) Cod penal în următoarele circumstanțe: Scorpan I., având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, activând în calitate de administrator al SC „Agrosalvia” SRL, acționând de comun acord cu o persoană la moment decedată fondatorul SC „Agrosalvia” SRL, în perioada de timp de la 05.06.2015 până în luna ianuarie 2016, persoana decedată a avut o înțelegere verbală cu Paduca M. și a primit la depozitare pe teritoriul SRL „Agrosalvia” s. Nicoreni, metal uzat profilat dublu „T” cu masa de 7520 kg, cu prețul de 12.720 lei, care îi aparținea lui Paduca M. și pe care a refuzat de a-l returna proprietarului, invocând că nu-l cunoaște pe ultimul și că metalul aparține SRL „Agrosalvia”, cauzându-i astfel părții vătămate o daună materială considerabilă în valoare de 12.720 lei.

Prin urmare, Scorpan I. a săvârșit infracțiunea de escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile, cu folosirea situației de serviciu, prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. b), d) Cod penal. Instanța de apel a indicat că, instanța de fond eronat a încadrat acțiunile inculpatului în baza Legii nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.18, or, această lege, a intrat în vigoare ulterior acțiunilor incriminate, astfel, acțiunile respective se încadrează în prevederile art. 190 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, în varianta legii în vigoare la data comiterii faptei.

Ori, în cazul în care infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată după modificările operate în art.190 Cod penal prin Legea nr.179 din 26 iulie 2018 în vigoare din 17.08.2018, totodată redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația

persoanei ce a comis infracțiunea, acțiunile făptuitorului urmează a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei, fiind o normă care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite.

5. La 29 septembrie 2021, avocata Procopciuc Angela și inculpatul Scorpan Ion au declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate, *cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în altă componență*.

Recurenții au invocat că, decizia instanței de apel din 14.07.2021, motivată pe 26.08.2021, a fost recepționată prin oficiul poștal la 06.09.2021.

În ședința de judecata inculpații au pledat pentru nevinovație, cât și pentru existența cărorva raporturi juridice civile, care urmau a fi examinate prin prisma procesului civil dar nu penal.

Probele acuzării nu au putut răsturna declarațiile inculpaților, astfel, acestea urmează a fi apreciate ca adevărate și probate în cumul cu alte probe prezentate.

În drept, recursul este întemeiat pe *art. 427, 435 al.2 c CPP*.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță.

Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Potrivit art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată. Conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat decizia motivată la 26 august 2021, în lipsa inculpatului și avocatului acestuia, anterior participând la judecarea apelului și pronunțarea dispozitivului deciziei, căror le-a fost expediată copia deciziei (*f.d. 55, vol. III, pct. 4. din decizie*).

Deci, hotărârea atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 26 august 2021, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a expirat la sfârșitul zilei de 26 septembrie 2021.

Totodată, potrivit ștampilei, recursul ordinar a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție pe 29 septembrie 2021, adică peste termenul prevăzut de lege (*f.d. 61, vol. III, pct. 4., 5. din decizie*).

Alte informații cu privire la data depunerii recursului respectiv în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursul nominalizat.

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură

penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Astfel, odată ce este depus peste termen, recursul ordinar de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 456 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 2), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Angela Procopciuc și inculpatul Scorpan Ion XXXXX, împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Bălți din 14 iulie 2021, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 10 decembrie 2021.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun